

У ПАЛЕСКІМ сяле вясёлае, малюўчае свята. З экрана б'е крыніца радасці. Камера рухаецца па ўсміхнутым тварам спыняюцца на немалялым ужо чалавечым, набліжанае яго да нас. Чалавек зацікавацца папяроста, атрымаўшыся ля твару далонь, павольна выпускае калыны дыму. Мы бачым, як радасць у яго вачах змяняецца смуткам. Ён доўга глядзіць на дзяцей, якія танцоўць, і раптам на яго твар зноў паўдзяецца ўсмішка. У малодцы ён быў зухаватым танцоўцам.

А потым на ўвесь экран цітр: «Мужнасць».

Так называецца кінаапазданне, над яким працаваў рэжысёр Арсен Ястрабаў, сцэнарысты Аляксандр Шлег і Віктар Гароухаў і апэратар Анатоль Сіманяў.

Герой апаздання — брыгадзёр трактарнай брыгады Павел Ігнатавіч Канопліч.

Вось ён ідзе па родным сяле, ідзе не спячучыся, крыху ў разважліва, смяліцца, закурвае, гаворыць з таварышамі па брыгадзе.

У тым, як умее ён слухаць, быць уважлівым і пераконаўчым, як глядзіць і слухае яго іншыя, — адчуваецца яго душэўнае сіла і абаяльнасць. Бачым, што чалавек гэтага паважаюць, што чалавек гэты любіць людзей і зямлю, на якой стаіць яго дом, поле, па якім востр трывае яго таварыш, вядома, ён свой трактар. Неад-

дзяльнясць яго ад зямлі адчувае ў спрытных, размераных руках дзяцей, на ўнутранай сабранасці, у вымернай дакладнасці, стрыманасці, па якіх амаль беспамылкова вызначаецца чалавек моцны і цэльны.

Але прайшоў ужо паўнараўны — вядома па п'ятой трактар Канопліч, а мы яшчэ не ведаем, чаму гэты фільм называецца «Мужнасць».

Але глядзіце уважліва — аўта-

слухоўчы расказ Паўла Ігнатавіча.

К. С. Станіслаўскі гаворыць аб тым, што кожнае знешне-фізічнае дзеянне мае адваротнае яму ўнутранае псіхалагічнае і наадварот, і толькі адзінае іх назва мажэ быць адназначна, прадува мажэ быць аб'ектам дзеяння, яго характар, яго душэўны свет, яго грамадзянскія паводзіны.

Стрыманна, спакойнае апая-

раўданыя логіка і рытм апавядання мантажы ствараюць эпізоды, некаторыя аднастайнасць апэратарскіх фарбаў. — «Мужнасць» мае вясёлыя зарад вобразнай публіцыстыкі, высокамадэрнальнае верагоднасць дакументальнага фільма. Няхай не ўсё удалося аўтарам карціны, але яны дасягаюць мэты ў галоўным, вызначальным кірунку развіцця дакументальнага фільма. Імяна кінафільма, у адрозненне ад дакументальнага тэлефільма.

Чаму я падкрэсліваю гэта? Сёння дакументальны кінематограф, на маю думку, павінен вызначыць, што ён адрознівае яго ад тэлевізійнага фільма, усяляючы свае праграмы і перавагі, каб даваць глядачу тое, што непадуладна тэлеэкрану, — мастацтва ўласнае, самастойнае.

Буйны план, які ў дваццаці гады зрабіў рэвалюцыю ў сусветным кіно, і які па праве называюць пазалі экран, сёння не з'яўляецца ні манопальнай кінематографіі, ні яго галоўным выяўленчым сродкам. Больш таго, са з'яўленнем шырокага і шырокафарматнага экрану буйны план стаў вельмі небяспечны. Уважце, што вы глядзіце шырокафарматны дакументальны фільм, вам раскажваюць аб добрым, вартым увагі чалавечку, — і востр на ўвесь шасціметровы экран з'яўляецца яго твар, а ён — непрыгожы, незастычны:

зубы крывыя, вочы косяць або лічэ што-небудзь... Увесь эмацыянальна і драматычна лад эпізода або цэлага фільма тады раабрацае, прапуе ўхалас тую, экран траціць сілу ўздзеяння на глядача.

Аўтары фільма «Мужнасць» пазбеглі гэтага. Да культурнага кожнага эпізода падводзяць нас не назойліва, не спячучыся, пераконваючы верагоднасцю таго, што адбываецца, — яны давяраюць глядачу, даючы яму самому магчымасць асэнсавання і ацэнкі тое, што ён бачыць на экране. Яны ўдзяваюць нас у свой расказ, і з назойлівага мы становімся нібы ўдзельнікамі размовы. Толькі ў канцы фільма паведваюць, яны аб лесе сабіга героя, аб тым, што ён не толькі застаўся ў страве, але і стаў Героем Сацыялістычнай Працы. А там, дзе развіццё апаздання дасягае драматычнай мяжы, — з'яўляюцца пустыя карціны, мы не чуюм з экрана ні аднаго слова, а самі сабе гаворым: «Так, гэта мужнасць».

Спраўднасць дакумента, знойдзенай і дакладна перададзенай атмасфера завалодаюць глядацкай увагай, але і паміж іх гледачоў. Мы назаўбэды запамінаем выдатнага чалавечку Паўла Ігнатавіча Канопліча. І гэта галоўнае.

В. МІХАЙЛОУСКІ.

ПАЧЫНАЛАСЯ, ЯКУ МНОГІХ

П'юльняныя сніжынікі ціха сядзіца на каймер, шапку, прыліпаюць да акцяўраў. Срабрысты зімыны дзень. Высокі малады чалавек, акружаны крывікай народнай дзяцей, лепіць снежавую бабу. Баліку снежавую бабу. Такой каменне, не будзе ва ўсім Гомелі! — Дзядзя Пеця, гэты каяк сапрабца! — Давай! На галаву спатрэбіцца, — тонам роўнага гаворыць малады чалавек хлопчыку. — І востр баба ўжо гатова. Дзядзя Пеця глядзіць на гадзіннік: — Ну, я пайшоў! — Грымыраваецца? — Ага. Малады артыст Пётр Вараб'ёў лэйшоў у тэатр. Пасля такога цудоўнага адпачынку настрою ў яго бацьбры, радасны. І наогул жыццядарнасці — наземны спадарожнік яго жыцця.

А пачыналася ўсё як у многіх. Пётр закончыў сярэдняю школу і рамяснае вучылішча адначасова і быў накіраваны на завод імя Кірава ў Віцебску. Потым па касыраўскай пудышцы ён адваў у калонійскія землі. Потым сіджынікі геалагічнай экспедыцыі па адшукаванню нафты і вяды прыводзяць яго ў бяскарыніа башкірскія прастворы.

І з'яўдзіцца, як толькі выпадае вольная хвіліца, — забяўляю таварышаў. Між іншым, забяўляю: — гэта не тое слова. Пеця іх сабе верыць, энграммы, сіджынікі і тут жа іх выконвае. Эх, і дасталася таму, хто трапляў пад агонь яго жарту!

Тым не менш Пятро ніколі не мэрчыў стаць артыстам. Сіджынікі лічыць здабыткам нямынаго «выбраннікаў», людзей выдатных, а ў сабе не верыць. Яму здавалася, што, акрамя ўсёго, ён яшчэ і нязграбны.

— Мясне больш цягнула выступіць па радыё, — прызнаецца Пётр Вараб'ёў. — Так самчасам з мікрафонам. Там ніхто цібе не бачыць. Галоўнае, каб толькі голас быў прыгожым.

І ён чытаў, чытаў анюга і Узалеб, асабліва Малякоўскага.

Лес Пятра вырашыўся на Рэспубліканскім аглядае мастацкай самадзейнасці. Пасля агляда яго запрасілі ў труп Рэспубліканскага тэатра юнага глядача акцёрам. Потым ён перабраўся ў родны Віцебск, у тэатр імя Якуба Коласа. Там і сустрэўся з вольным майстрам сіджынікі Іосіфам Сіджынікім-Павловіч, у якога паверыў, з якім звязав свой далайшы творчы лес. І калі Іосіф Сіджынікі пераехаў у Гомель, услед за ім паехаў туды і Пётр Вараб'ёў.

— Калі б гэтай сустрэчы не было, — раскавае малады акцёр, — дык, мусяць, вы ніколі б мяне і не убачылі на сіджынікі. Асабліва цяжка было рабціць першыя крэйкі. Я тады наімае не спаў... «Тэатр — востр мастацтва адпостраўска з ініцыялы», — паўтараў я чытаючы Сіджынікіна. Але іх і тут Іосіф Сіджынікі на карговай рэпетыцыі зноў быў незадаволены. А як халасе пануць ад яго — «добра!»

Чытачы газеты «Літаратура і мастацтва», мабыць, заўважылі, што таков «добра» артыст потым чую не раз. У рэзідзіянах на спектаклі Гомельскага тэатра аўтары даволі часта спыніліся на ігры Пятра Вараб'ёва. І гэта натуральна. Яго нельга не заўважыць нават у маленькіх эпізодах — акцёр ён з тым, хто ўсё на сіджынікі рабціць з захапленнем і ўмее захапіць партнёра. Але пакуль...

Роля сержанта ў спектаклі «Прызнаецеся ў нявыніці 1. Штока не атрымліваецца ніякі Патэацкі рэпетыцыі бюцца з ім партнёры і рэжысёр. Пятрыцкіх рэпетыцыі — нічога! А не шасціцай ён рашае паінуць тэатр! Трэба вяртацца на завод або ў геалагічную экспедыцыю. Там быць усё ясна. Там атрымліваецца.

І востр доўгае размова з Іосіфам Сіджынікім сам-насам. Два дні з з'яўляюцца Пятро ў тэатры. У партэа прабіваючы лынжы не давяраюць ніякай сіджынікі хаткі знамагае пэніска. Сіджынікі ля горача напаленай пэчкі, пілі разва,

дзены вядой спірт, закусвалі зайчачынай, гаварылі.

Раніцай ляснік прынес заксцяна-нелага на маросе крыгас. Кінуўшы тушку да ног, буркнуў: — Агае, авсяжы...

Пятро з цікавасцю глядзю на на яго, думай. Ён ведаў, што стары любіць лодзю, але не мёрціца з іх недакласці, і што ён дужы, але слабейшага не пакрыўдзіць.

— Дык гэта ж мой сержант! — міганаў у галаву. «Шплет атрымаецца! Шплет атрымаецца», — спяваў снег пад ляміжамі, калі ён вяртаўся дадому. І сержант сапраўды атрымаўся!

Сёння за плячыма Пятра Вараб'ёва дзесяці сыграных роляў. У газетках умо не раз пісалі і пра разумнага Вальтэра Шэрынга ў спектаклі па п'есе А. П. Тур «Перабжычка», і пра непрымірнага да фальшы і несумленнасці Васіля з п'есы В. Розава «У дзень вяселля», і пра сімпатычнага свайго юнацкага заальчывасцю Сеўку, і канечна ж, пра ёмка вылепенага акцёрам Шандэю А. Я. як старэйшага сіджынікі, партнёра Пятра Вараб'ёва па новай рабце хачу раскаваць аб сваіх сустрэчах з ім на сіджынікі.

Да 50-гадзля БССР наш тэатр паставіў спектакль па апавесці Сяргея Грахоўскага «Гудальская рэспубліка». Есць там роля Лявона Азіна, яе іграе Пётр Вараб'ёў. Роля невелькая па аб'ёму, але Лявон вырастае ў фігуру прыкметную, па-сялянскаму мудрую і моцную.

Вось ён стаіць — высокі, хударлявы, у лярваным шынялі без рэзныя, у старой салдацкай мярлушавай шапцы. На шэра-зямлістых твары з запалымі ад недадзіна шыюмакі адбітак глыбокіх клопатаў. Ён, рэзюмавец, акружаны насяджанымі бабамі, якія прабуюць панскія зямлі.

— Зямля перасохне! Гной выветрыцца! — крычаць яму ў твар бабы.

— Да дзе яна перасохне! Гразь яшчэ па капені!

Ён ведае тое, чаго не ведаюць бабы. Дзядзіч ранаў Кулацтва ўзнімае галаву. Няжыно яны не разумуюць! Ён бы зрабіў для іх усё. Жыцця, здэцца, не пашкадаваў бы...

— Ды ціха вы, бабы, ціхі! Вось, далібог, як маленькі! Ды можа пра вас мы ў першыю галаву і дабамі! Прымяраем сто разоў! — з далайцай крыдэў у голасе: — А вы...

Доўга глядзіць на прыціхлых баб, разам з глыбокім уздыхам цяжка апануе руку, ссутуліўшыся, адварочваецца. Здаецца, выйграў «бой».

Стаіш на выхадзе за кулісамі і думаш: «Адкуль у гэтай хлопцы тэкая перекананасці? І не крычыць жа, гаворыць нямынаго, а як прыціхлі бабы!» І адраваў творчая заідрась ахопілае цябе.

— За акном гарэзная мачушка, якую спявае Ульяна — жонка Лявона.

— Ох, і галасіцца ў цябе баба, Лявоні! — захапленасцю яго сабар.

— Гэта так! Чаго-чаго, а голасу ў яго хапел!

Вось і ўсё, што адказаў Лявон. Але ў словах яго чуваць і гордацця за жонку, любюць да яе, і мужычынска прыхаваная пашчота. І такая фраза, усёго толькі фразы, вяртае іншага доўгага маналюгу.

Усё больш і больш я пераконваюся, што мой малады калега — таленавіты і ўдольны акцёр. Ён лёгка «сплохнае» заўвагі, шукае дзятлі, пільна ўглядаецца ў жыццё.

Вараб'ёў мала гаворыць, больш спрабуе, прапанауе. — Можна, такі? — пытаецца ў рэжысёра. — Дзіна! — крычыць з залы рэжысёр. — А востр так!

І так амаль кожны дзень. Да таго часу, пакуль рэжысёр не скаже: «Ну, цяпер можна цярабца». «Нядуць! Што ж, яны бываюць. Творчая біграфія маладога акцёра яшчэ толькі пачынаецца. І я жадаю яму, каб на шляху да перамогі былі сапраўднаы творчыя цяжкісця. Бо толькі яны загартуюць акцёра, не даюць заспакойвацца.

Пётр ФІЛІПАЎ, заслужаны артыст БССР.

ЗАЎСЁДЫ МАЛАДАЯ

«ПАЎЛІНКА» НА СІЭНЕ СЛОНІМСКАГА НАРОДНАГА ТЭАТРА

Пэсы, як і людзі, маюць сваю лэст у адных хвіліч, у другіх — не вельмі. У «Паўлінкі» лэст зайдросны. Пэса абыхла сіджынікі многіх тэатраў краіны, а ў Беларусь і дзе толькі ні ставілася! І ўжо больш за 24 гады не сыходзіць са сіджынікі Акадэмічнага тэатра імя Янкі Купалы.

З цікавасцю чакалі ў Слоніме прэм'еры «Паўлінкі» ў народным тэатры.

...Гэснае свята. У перапоўненай зале гукаць мелодыі беларускіх народных песень. Рассваецца заслона. Глядач адразу ж трапляе ў палон чароўнай і тэкой рэалістычна верагоднай атмасферы, якаскава жыцця чыпер ужо далёкай ад нас пэсы. З маладой гэрэлізавасцю і лёгкім дэлавочым смуткам гаворыць Паўлінка свой першы маналог: «А ўсё-такі нешта нецікава на сэрцы. І чаго яму, бедняк, нешта нешта...»

Трэба сказаць, што самадзейныя артысты працавалі з захапленнем. Яны ведалі, што ім цяжка канкуруюць з прафесійным тэатрам (ды яшчэ з кулупальскім акадэмічным), з кіно, але жадаю не скажаць «свае слова» брава перавагу. Да таго ж народныя сакрэты характары, чароўна і малюўчае нова, востра камедыйнаыя сітуацыі былі добрай школай для аматараў сіджынікі.

Першы вартасцю спектакля ў Слоніме стала вернасць выканаву драматычнай аснове — пэсе Янкі Купалы. Пры ўсім прыватных недахопах, спектакль заваўвае гледаца, прымоціць радаснае пануць сустрэчы з даўно знаёмымі чытачамі (і гледачамі па кінафільму) пэсы ў новым — старым і трапятлівым — выкананні. Артысты народнага тэатра здолелі так сыграць некаторыя эпізоды, што ты успрымаеш як невадомыя табе нават даўно знаёмыя сіджынікі. І зала сустракае смяхам, скажам, Агату, якая гаворыць, нібы востр тры, зараз на сіджынікі гэтыя словы: «Тудам-сюдзям, куды тут сіджынікі! Ноч на дварэ, кабыла за плотам, паўзавысты да дому, а гэты тудам-сюдзям, наічына ка-савоўка, не вытрымаў, каб лодзям не нарабціць у ночы неспакойства...»

І далей глядач з неспарэдным пагучваючым сончыц за тым, як разгортваюцца камедыйнаы падзеі. Актыўнае ўзвемдзёнае залы і сіджынікі працягваюцца аж да заключнай рэлікі Сіджынікі Крыніцкага: «Каханьніцы, родныяны, дзвэ дзюры ў носе і скончылася!» Якімі, малюўчымі рысамі характэру надзяляе сваю гераіню выканавуца ролі Паўлінкі Святлана Вараб'эвіч. Яна перадала прывабнасць і душэўную прыгажосць

сялянскай дзючыны. У спектаклі мы бачым яе і вясёлай, і жыццядарнаы, і задумлівай, і пакуточкай. І гэты змены настрою у гераіні жыццёва апраўданы, гранічна натуральны і заканамерны.

Цікава іграе ролю Пустарэвіча Андрэй Каханюскі. Яго Пустарэвіч — вяселю, жартуныкі. Любюць пагутарыць з маладзю. Крыху ба-здросны, але стареяцца не паказваць гэтага. Часам пакрыкавае на жонку, хоць і сабажваецца яе. Іграе Каханюскі сабабна, лёгка.

Аляксандру Гуку ўдалося знайсці свае фарбы для вобразы Бякоўскага. Малады акцёр не пайшоў на прастое каправае воб-разаў, ствараных прафесіяналымі майстрамі, як часта рабціць некаторыя выканавуцы гэтай ролі на самадзейнай сіджынікі. Праўда, ён іншы раз збіваецца, траціць псіхалагічную праду ў паводзінах гераю.

Роллю Сіджынікі іграе рэжысёр тэатра Мікалай Вараб'эвіч. Іграе яго энэргічным, хітраватым і не вельмі шодрым. Выканавуца ўдалося знайсці адпаведны грим, дакладны дзятлі ў характары, у манерах. Удольна і праўдыва іграе Аляксандра Ігнатавіча-Кітмовіча. Яе Аляксандра — мажыка, душэўна не мітусілася жанчына. Тонка адчувае гумар, жарт.

Жыццём, вельмі шчырным і непа-срэднім атрымаўся ў спектаклі Янік Сарожа — А. Цярэнін. Якім — па-юнацкаму гарачы, крыху фанта-заву, чысты душой. Праўда, А. Цярэнін бывае часам сіджынікі, але гэта — яго першы выхад на сіджынікі.

Жыццём, дэдуцка, яркасць вонкавага малюнку і паводзінах пера-нажыў пэсы вызначаюць мастацкую саваеабліваецца гэтага спек-такля. Нацыянальную характэры-скасць прыдаюць яму і народныя матывы ў дэкарацыі (мастак П. Слезнік) і музычным афарм-ленні (М. Гарабэц), пабудаваным на народных мелодыях і песнях.

Слоніміскі народны тэатр заўсёды вызначаецца сваім выканавым ансамблем. У тэатры выхавана цэлая плеяда таленавітых сама-дзейных акцёраў — К. Ярашчук, М. Федзюкоў, Ф. Ракевіч, К. Па-ляшчук, Л. Літвіненка і другія. У «Паўлінкі» прымае ўдзел і мо-ладзё. Змены ў творчым скла-дзе, што адбыліся ў апошні час, не першыю ўспэскае гэтым кал-лектыву пануць ансамбля. У новай рабце Слонімскага народнага тэатра ёсць, як і ваваруць вышэй, і вострыя пралікі. Некаторым маладым выканавуцам яшчэ не хапае артыстычнага майстраства, выканавуца культуры. Але затое ўспэскае тая шырыцца, якая заўсёды характэрына для народнага ма-стацтва. А адсюль і сапраўдны поспэх гэта самая цікавая і знач-наыча за апошнія гады рабта на-роднага тэатра. Рэжысёр М. Вара-б'эвіч паказаў «свае ў гэтай па-стаўцы не толькі ўдольны ім-тэрпрэтатарам пэсы, а і добрым наставнікам самадзейных арты-стаў.

Анатоль ІВЕРС.

Музына нахатне, музыка адрывае дарогу ў вільні свет мастацтва. На адзімку вы бачыце Ніну Салышына — вучаніцу 9-га класа Валковіцкай сярэдняй школы. Адначасова яна займаецца па класе акадэмічнай музычнай школе калгаса «Саваціял Беларусь» Камінецкага раёна.

Фота: М. МІНКОВІЧА.

Я К ДОБРА, што ў нас многа дзіцячых музычных школ ЯК добра... Вось і кроваць першапачаткі з нотнікамі. Усе яны сур'ёзныя, важныя... Раптам хтосьці небуздз зрывае на лёгкадумны галоп. Тузае сваю аднакласніцу за таносеньку, бы хвост у кацяны, касічку і дае лататы. Дзедзі заўсёды дзедзі, нават гэты, з музычнай школы, чые чутлыя душы паспелі ўжо крыху спазаць цудоўны свет мастацтва... Так думай я, калі гутарыў з дырэктарам мінскай музычнай школы № 2 Васілём Мікалаевічам Варацініковым аб выхаванні дзядзіч.

Па-мойму, усе школы абавязаны гатаць маймацца задумана гаворыць Васіль Мікалаевіч. — Вядома, агульна-адукацыянаыя школы мае большую сферу ўплыву на падлетка, затое ў нашых руках — апарат больш тонкі, мы павіны пры-каць у самую глыбокую душы дзядзіч. У нашых руках музы-ка.

Я перачытавае словы, выпісаныя з пэсы Д. Кабалеўскага да В. Варацінікі, з якім ласкава дазволілі мне пазабміцца Васілём Мікалаевіч. Колды ў іх глыбокага непакою кампазітара аб музычным выхаванні дзядзіч «Мы доўга яшчэ будзем распісвацца за тое, што некалькі пакаленняў моладзі было выхавана нашымі школамі эстэтычна зусім нявыхаванымі, што яны нават не дакрануліся да свету мастацтваў, не навучыліся ні любіць сапраўдныя мастацтва, ні разумець яго... Чы-такі і разумее, што Васіль Мікалаевіч — гэта прантык, які ўвостр выхоўваць і прыываць эстэтычны густы.

Дванаццаць выпускаў зрабіла ўжо музычная школа. Дванаццаць вырваў выпусцілі са сваіх класатлівых рук Васіль Варацінікоў і яго калегі. Малады музыканы, зачараваныя на ўсё жыццё цудоўным светам мастацтва, пананалі пасля гэтага музычныя вучылішчы, кансерваторы і аддаюць свае здольнасці народу.

Цяжка пісаць творчы партэ-рат дырэктара музычнай школы. Гэта і кіраўнікі калектыву, і арганізатар навучальнага пра-цэсу, і музыкант, і педагог. Ён — заслужаны дзятлі культуры БССР, выкладае ў школе ў кансерваторыі, ён — старшыня гарадскога метадычнага савета выкладчыкаў музычных школ, дэпутат гарадскога Савета.

Ва ўсім гэтым і трэба шукаць яго сапраўднае «я». Школа ўтварылася ў 1948 годзе як філіял першай музычнай школы для дзядзіч рабочых аўта-завада. Дырэктарам Варацінікоў быў прызначаны ў 1955 годзе, калі гэты філіял стаў музы-чнай школай № 2. Тады яна якраз перахалла на вуліцу Ча-люскінаў, заняла некалькі зусім не прыстасаваныя да занят-каў музычнай панукаўчым і звы-чайным жылым доме.

Праходзячы міма будына, акружанага соснамі, слухачыны калячкату студэнтаў і выклад-чыкаў кансерваторыі, музычна-та вучылішча імя Глінка. На ве-чарах «Прынаюсць у жыццё» і «Я. Купала ў беларускай музы-цы» выступалі народны артыст СССР Р. Шырма, кампазітар Я. Цюкоці, акадэмік П. Глебна, паэтка Э. Агняцкі, літарату-разнаўца А. Есакоў, мастацтва-знаўца П. Нікіфаруў і творчыя сілы кансерваторыі, філармоніі, музычнага вучылішча і самой школы. На тэматычных вечарах «Непераможна і легендарна», праведзеным у гонар 50-гадзля Савецкай Арміі, выступілі пісь-меннік, генерал-маёр у адстаў-цы М. Аляксееў і ансамбль на-статкі Чырванасцяжнай Бе-ларускай ваванай арміі.

Дзедзі і самі ўдзельнічаюць у музычных лекторыях. Ілюст-руюць выступленні кампазіта-

най залай, дае летася вучні пры-малі ганаровых гасцей — дзедзі-гатаў 5-га сзда кампазітараў Беларусь...

У гэтыя — ствіль Вараціні-ка-дырэктара. Такі ствіль і Ва-рацінікова-педагога. Невыпадку-ва грываюцца яго выхавануцаў, якія атрымалі вышэйшую му-зычную адукацыю, вярнуліся ў школу выкладчыкамі.

— Скажыце, Вера Канстан-цінаўна, — запытаў мя ў В. Дзядзіч, — вы самі прыійлі ў школу ці Васіль Мікалаевіч за-прашаў вас?

— І сама, і запрашаў... Калі я вучылася ў аднаццацігодзі, дырэктар некалькі разоў сустра-каў мяне і ўтавораў вярнуцца потым у школу...

ДВА-НАЦЦАЦЬ ВЫРАЯЎ

В. Дзядзіна працуе педагогам ужо тры гады. У астатніх дванаццаці стаж крыху большы ці меншы. Гэта таксама «работа» дырэктара-выхавачеля, даведзена да логічнага канца.

Перад мной даклад аб дзядзі-наці школы, напісаны з выпад-ку яе 15-годзля, і дзве апошнія гадына справаздачкі. Лічы, мэрпрыметства... Як было, ві-даць, цяжка запратаналіраваць жыцця справы ў сухія справа-здачкі! Яшчэ цяжэй расшыфра-ваць гэтыя запісы — спатрэбі-лася б не адзін дзесятка старо-нак. І тут не так здабляе коль-касць зброленага, як якасць, высокі творчы ўзровень.

Цяжка прайшлі вечары з удадлам відэішчы, дзядзіч беларускай культуры, творчых калячкату студэнтаў і выклад-чыкаў кансерваторыі, музычна-та вучылішча імя Глінка. На ве-чарах «Прынаюсць у жыццё» і «Я. Купала ў беларускай музы-цы» выступалі народны артыст СССР Р. Шырма, кампазітар Я. Цюкоці, акадэмік П. Глебна, паэтка Э. Агняцкі, літарату-разнаўца А. Есакоў, мастацтва-знаўца П. Нікіфаруў і творчыя сілы кансерваторыі, філармоніі, музычнага вучылішча і самой школы. На тэматычных вечарах «Непераможна і легендарна», праведзеным у гонар 50-гадзля Савецкай Арміі, выступілі пісь-меннік, генерал-маёр у адстаў-цы М. Аляксееў і ансамбль на-статкі Чырванасцяжнай Бе-ларускай ваванай арміі.

Дзедзі і самі ўдзельнічаюць у музычных лекторы

ЧАСОПІСЬ

У МЛЮТВЫХ

ПОЛЫМЯ БЕЛАРУСЬ МАЛАДОСЦЬ

ПОЛЫМЯ

У нумары—аповесць Васіля Быкава «Круглінін мост», фантазійнае нататкі Яна Герцавіча «На вайне ян на вайне», паэма Рыгора Бардуліна «Блакада», аповяданні ўкраінскіх празаіцаў Валерыя Шаўчука, Яўгена Гуцала, Андрэя Містоўскага і Астаса Вішні.

Да 200-годдзя з дня нараджэння І. А. Крылова часопіс друкуе байкі вялікага пісьменніка ў перакладах Алеся Бачылы і Уладзіміра Корбана і артыкул Янін Казеі «Здабытак народу».

У раздзеле публіцыстыкі—урывкі з дакументальнай кнігі І. Шубітыдзе «Палескія былі».

Часопіс публікуе некалькі дзесяткаў пісьмаў Якуба Коласа, што знаходзяцца ў фондах Літаратурнага музея пісьменніка.

У раздзеле навуці змешчаны артыкулы В. Еўціхевіча «Шануйце родную зямлю» (пра захаванне глебы) і А. Трухан «З позіркам у будучыню» (пра рэвалюцыйна-дэмакратычныя педагогічныя ідэі Кастуся Каліноўскага).

У раздзеле крытыкі і літаратуразнаўства—артыкул А. Адамовіча «Шырыня пісьменніцкага свету» (пра творчасць Кузьмы Чорнага).

Змешчаны рэцэнзіі І. Сачанкі і А. Слука — на кнігу Р. Булацкага «Зброя слова», С. Грахоўскага — на кнігу ўспамінаў С. Шумікевіча «Вяртанне ў маладосць», Р. Біроўскага — на кнігу А. Пысіна «Пойма», Р. Шырабы — на аповесць А. Васілевіча «Доля знойдзе цябе», Ф. Яфімава — на першыя кнігі маладых паэтаў М. Дуксы, В. Ранава, І. Я. Веб'яна, М. Грычынкі — на даследаванне І. Шот «Фальклор у творчасці Янін Купалы (дарэвалюцыйны перыяд)», выпушчанае выдавецтвам «Навука» ў Маскве.

Размовы пра культуру мовы являюць мовазнаўцы М. Алексіюк і А. Каўрус, крытык У. Юрвіч. Часопіс працягвае публікаваць матэрыялы да слоўніка сінонімаў і блізказначных слоў М. Кішчыкі.

МАЛАДОСЦЬ

У раздзеле паэзіі і прозы — вершы Васіля Макаравіча, Івана Калесніна, Віктара Гардзея, Казіміра Камейшы, Уладзіміра Правасуды, аповяданні Алеся Жука, Часопіс публікуе аповесць Адама Сіпакоўскага «Палескія былі» — пра падольскага брагіншчына. Надрукавана замкнёная аповесць Эдуарда Ярашэвіча «Сцены аднаго дома».

Творчасці І. А. Крылова (да 200-годдзя з дня нараджэння) прысвечаны артыкулы Я. Адамовіча і М. Мішчанчука «Гонар і слава літаратуры».

Змешчаны рэцэнзіі Д. Бугаёва на кнігу Б. Сачанкі «Апошні і першы» і Я. Шапоўскага — на зборнік вершаў А. Наўроцкага «Гарачы снег». С. Панізіт у артыкуле «З бунтарскай душой» расказвае пра львоўскі перыяд мінскага Цёткі.

У раздзеле публіцыстыкі чытаць знойдзеныя ўспаміны генерал-палкоўніка запasu У. Тарановіча «Старонкі юнацтва», фотарэпартаж В. Юдановіча «Сэрца і золата рабочага горада» (пра Наваполацк), артыкул В. Грычывіча «Вачыма даўніх падарожнікаў» (заходнеўрапейскія падарожнікі XV—XVIII ст.ст. пра Беларусь), артыкул кандыдата гістарычных навук Л. Пабялі «Пашуі працавішчыны славы», нататкі на беларускай этымалогіі В. Мартынава і А. Міхневіча, парады дзесяцікласнікам дацэнтаў БДУ В. Цінавага, В. Кузьміча, І. Зыцькова, М. Лукашэвіча, а таксама «Усмешкі маладосці» і спартыўны каледжасоп.

БЕЛАРУСЬ

У нумары змешчаны ўрывак з рамана Мікалая Аліксеева «Па закліку сэрца», аповяданні Міколы Гамолі і Яўсёфа Бомалоўскага, вершы Рыгора Бардуліна, Станіслава Шумікевіча, Міколы Хведаровіча, Анатолія Канапелькі, Рыгора Семашэвіча. Да 100-годдзя з дня нараджэння Аванеса Туманіна часопіс друкуе вершы выдатнага армянскага паэта (пераклады Міхаіла Калачыскага).

Фотарэпартаж «У дні вялікага свята» (фота М. Міхневіча, М. Рубічэўскага і У. Круна) расказвае пра ўрачыстасці, якія адбыліся ў Мінску ў дні святкавання 50-годдзя БССР і КПС.

100-годдзю з дня нараджэння Н. К. Крунскай прысвечаны артыкул М. Досіна «Палескія вялікія Леніна», а таксама аповесць Я. Шаўчука «След на зямлі» — пра старшчыню калгаса імя Чкалава Салігорскага раёна А. Дубоўскага.

Сакратар парткома саўсага імя Дзімітравы Камінецкага раёна А. Самуйлік у артыкуле «Сталая працяжніца ў асцяж» працягвае размову аб сельскіх прафесіях, якую распачаў часопіс у мінулым годзе.

Сярод іншых матэрыялаў чытаць знойдзены артыкул А. Шаўчука «Мастацкія аб'екты» (пра Рэспубліканскую выставку выяўленчага мастацтва), міжнародны агляд Г. Кавальчука, нататкі М. Пятроўскага з Выставы дасягненняў народнай гаспадаркі Беларусі, інфармацыі і допісы, якія расказваюць пра гаспадарачы і культурныя жыццё рэспублікі.

У раздзеле «Новыя кнігі» друкуюцца рэцэнзіі Г. Шылоўскага — на кнігу М. Цікоцкага «У. І. Ленін і пытанні эстэтыкі публіцыстычнага слова», Р. Вярцінскага — на зборнік вершаў і паэм М. Хведаровіча «Зоркі на камені», Ф. Архіпава — на зборнік вершаў А. Наўроцкага «Гарачы снег».

Іван КАЛЕСНІК

(«Маладосць»)

■ ■ ■

Уставнем, давай, апёўчом
і прыйдем з табой па Маскве.
Яна, нібы кратэр, ракоца
і ціхаю песняй жыве.

Не верыцца.
Вечара мала ім.
Які сінія зоры на снег,
Між сонцаў у парку Ізмайлаўскім
Дзвочы рассыпаўся смех.

Пара ўжо дадому.
Ды дзе там!
На месцы застанеца дом,

А недзе гудзе Дамадзедава —
Люблю рэактыўны гом.

Трамвай адыходзіць астатні —
Ручкой на расстанне махнем.
Прыпамімся трохі ў Астаўцыне
і збліжым на вышкі зірнем.

Як добра, бадзёра і свежа!
Астмы асфальт і масты.
Не дрэмлюць крамлёўскія вежы
і ля маўзалея пасты.

На горад без стомы глядзім мм.
Заснежыла вейкі зіма.
Масква — гэта сэрца Радзімы,
А сэрцу спачнуць няма...

Гатай застаўная мастава В. Шаранговіча адкрываецца аддзел паэзіі і прозы «Маладосць».

БЛАКАДА МАУЧАННЯ

(Раздзел з паэмы «Блакада»)

Туга рэчкамі падперазаны
Курганам, безыменным ўзвышшым.
Тут маўчаць партызанам,
Што з блакады выйшлі.
Па варонках —
Тнала іх смерць,
Іх знішчэнных,
Закінутых,
Толькі вера трымала,
Пагубляліся ўзводы,
Хто куды,
Збыліся барамі,
Не спускаліся сямалёты.
Іх за лінію фронту не бралі,
Недавер'я цяжкім абразам
Моўкі знеслі
[Блакада не ссекла].
І, шчаслівым,
З балот адразу
Ім доверлілі
Самея некла,
Перанправы,
Цяжкія прарывы
Загацілі хлопцы сабою.
Пальны пасівельны грывам
І цяпер
Вечер глядзіць з болем.
...Даўно стаў ветахам
Месяц мядоў.
Ды ён, і мядоў,
не быў салодкі.
І складчыну
горкую п'юць удовы.
Пейні голавы
Кладуць на калодкі.
Вясну забралі
блакада, балоты.
Удовы
І ў дзень зайены пацелі.
Хапала спякоты,
Хапала слоты,
І толькі пяшчота
мінала пасцелі.
І верылі:
Прыдзец чаканам,
адзіны.
Блакада-зайздросціца не
адпускала.
Халодная коўдра,
Падушкі-льдыні.
Усмешка плыла ў забыццё
ласкава.
Маток цыбулі —
ну, чым не каралі!
Бывала,
І брыгадзірам гадзілі.
За трох касіні,
За двух араі,
За плугам і ў плуге
сваё адгэдзілі.

Магілы камісараў...
Строгі бары,
І небаскі ў водкіхся ажурных...
Да шорсткай прыліпшае кары,
Нібы да вапшч скуранных
тужурак.
З тужурак вы не выраслі сваіх,
З тых дзён вы нават
іх не распраналі.
Пасечаныя ў рубцах ствалы
Мне твары вапшч так напамінаюць.
І песні сёння вапшч я пю,
Што вы імчалі смела на тачанках.
І ў каравале за ўсіх вас стаю

І бачу вапшч сны начамі.
Вы дрэвам,
паміраючы тымі.
І гней і галасы свае аддалі.
І вапшч несьмертныя гедм
Усё кроны неўміручы гайдаюць.

МАГІЛЫ КАМІСАРАУ

■ ■ ■

Алеся Жук
ВОДСВАТЫ
ЗОРАК
АПАВЯДАННЕ

(«Маладосць»)

Здавалася, стаў не канец жыцця, а была позняя вясень, дажджы ішлі пэўны тыдзень, халодныя і нудныя. Дорогі раслілі, і лужыны з коннымі днёмі большалі, а ў лужынах сталі падобныя на невялікія каламутныя азёрыцы. Машины не прабывалі з шашы ў лясную вясну, і жанчыны, баючыся, каб не застанца без хлеба, заквашалі дэжкі.

Голуб сядзеў за сталом, набіваў патроны і паглядаў за абло, дзе ўсё селіся дождж, — нібы і яму ўжо надкучыла вась так перушца і і перушца. Навесела думалася, што адпачынак не ўдадзецца, што не выйшла нават пахадзіць уводлю на палыванне, паначаваць у стагах сена, ля вогнішча на далёкіх лясных азёрах і балотах. Трацілася апошняя надзея, што наладзіцца надвор'е і можна будзе з Ліда хадзіць па грыбы, якіх навіна быць, хоць закладай касу. Ліда будзе ехаць сёння вечарам, мабыць, аправаўшы на гарадскому, у трыфэльях і без плашчы. Будзе ехаць не да яго, а да свайх бацькоў, у вёску, што па пільні кіламетраў адсюль, таксама сярод мокрых лясу і балот. Голуб узяўшы, як Ліда будзе выходзіць, магчыма, адна на начную пустыльную шашу, потым будзе ў цемні і гразі ішчы тры кіламетры. Ён пачынаў злавачца на яе, што ўгаварыла ехаць на адпачынак дадому, — ён хацеў падацца на Нарач, зніць там хату, і яна прыехала б да яго. Яны жылі б разам, хадзілі на палыванне, па грыбы, разам, толькі ўдвая. Голуб мучыла, што яна не зразумела ці, яшчэ горш, прыкідвалася, што не разумее яго жадання быць разам, яго змучанасці ад гэтай раздвоенасці — быць з ёй нейкіх тры разы на тыдзень, кожны раз вяртацца дадому над раніцу, употаць ад суседзтва. Для яго прайшла ўжо тая пара пільнаўшч урушаньняў і спатанняў, яму здавалася, каб яна была не проста занабма жанчынай, хадзіла, прыходзіць да яе конны дзень, ішчы разам раніцаю на работу, знаёміць са сваімі сябрамі і называць жонкаю.

Ён і зарэз уяўляў, як будзе выходзіць да не вечарам, глядзеця тэлевізар, будзе прыкідвацца кавалерам, будзе сядзець з ёю ноччу ў настывлых сенах, цалаваць іе і думачы, што яшчэ трэба ішчы дадому сцяжынаю праз балоты, набрыняла ад дажджу, і ў цемнаце ён не раз праваляцца ў твань і набярэў боты...

Голуб сабраў набой ў патрантаж, накінуў куртку і выйшаў на двор, зняў з мапеда, які стаю пад страхом, цырату, заўвё матор, уключыў святло, з сумам падумаў, што не па такіх дарогах ездзіць на гэтай «тэхніцы» і што трэба будзе купіць бацьку матацыкл.

Змерклая. Маці недзе завалялася ў суседка, бацькі яшчэ не было з абло. Голуб уявіў, як ідзе ён недзе па лесе, стары, высахлаы, нібы згнаецца пад цяжарам мокрых брыцтвае плашч-накідкі. Ён добра помніў, як захвалываўся тады бацька, калі ён сказаў, што паедзе ў горад даўчывацца ў аспірантуру. Голуб ведаў, што бацьку не хочацца, каб сын ішчы работу ў лясніцтве. Але бацька не запырыў, бо не ведаў, што сын ідзе на работу ў міністэрства, каб ошыць бліжэй да Ліды. Цяпер бацька, мабыць, адгадаўся, што сын змаўну яму, але не будзеж ж лаяцца пасля двух гадоў ростані.

У хаце за шафам Голуб знайшоў стары рэчавы мяшок, зашпуну ў яго матчыны новыя гумавыя боты, матчыны плашч, узелу ў нішчы ліхтарык.

Слабаслыны мапедзік, якому па сіле бегачы толькі па асфальце, выў матарам і паволі круціць колы, якія сізгаліся па дарозе. Голуб апыраўся нагамі, адпыхаўся, каб не ўпасці. Калі б не паліўчыны бахлі, ногі былі б ужо даўно мокрыя. Пануль выехаў на шашу, узмаў лоб, балелі ногі і рукі, нібы ён наскі і выцягнуў з гушчара доўгі ваз боты, і маслам перагрэўся і гораца дыхаў жалезам і маслам. Голуб паставіў мапед, лінуў на яго прыгарычы вадзі з лужыны. Вада з трэскаю адскокавала ад нагрэтага жалеза. Голуб закурнуў, каб перадхніць самому і даць астыве матору.

Па асфальце мапед каяўся роўна і хутка. Праз кіламетры чатыры Голуб спыніўся. Дождж сціх. Было цёмна і халодна. Дзёму паўночны вечер. Голуб падняў наўнер. Мокрыя ад поту майка на плячах стала халодна-жалезнаю. Голуб закурнуў і пачаў хадзіць сюды-туды ўпоперак шашы, шорхаючы адзім аб адзім бахлімам, каб сагрэцца. Потым далёка за ўзгоркам над шашою засвяцілася, і Голуб здагадаўся, што ідзе аўтобус, а неўзабаве і ўбачыў яго з трыма белымі сонцамі фар, якія набліжаліся і раптам зніклі ў лачыне. Трывожным спалохам савіцкія чымен. Потым святло нечакана патухла. Праз колы хвілі яно зноў запалілася, і аўтобус, светлы і шпаркі, як шчасце, набліжаўся і, не збавляючы ходу, правёся міма Голуба, пругка ступаючы матарам ды несучы казылькі пах разгарэтае салары.

Голуб, раптоўна разгублены і спусношаны, цяжкія пайшоў да мапеда і толькі тады заўважыў «кавала» — ліч сіджана заморгаў падфарынкам і спыніўся ля яго. У кабіне запалілася святло, пстрыкнуў замок дзверцаў — і ён убачыў Ліду, такую нечакана прыгожую, з падаведзеным вачыма, падфарбаванымі вуснамі, ў кароткай спадніцы, ў шпільках на нагах, у ружовай спартыўнай куртачцы з блакітным каўнерыкам.

— Няўжо ты хацеў падвезці мяне на сваім катгу? А які ты? — засмяялася яна сваімі прыгожымі роўнымі зубамі, і ён адчуў, які ён нехляжы, у залпаных гразею бахлілах, у размоклых і пляскатай, як блінец, шашы, з «сідарам» за плячым, побач з ёю, такою ўзнаўленаю ў сваёй прывабнасці.

— Ты ж толькі за намі не ўдому ехаць, — наказвала яна. Ён не разумеў, ці яна гаворыць сур'ёзна ці хоча пахаліцца перад сваімі спадарожнікамі, — трайма высьмыком жанчынамі, — як ён кахае яе. Ён адчуў, што яму становіцца гораца і хочацца закрыць рукою гэты прыгожы бліздзубы рот.

— Лідка... — толькі і знайшоўся адказаць ён і аспіроўна значыць дзверцы.

Ён падумваў, што неадарачна хвалываўся з-за яе, быццам калгасны аграном не можа сустрэць сваю дачку на машыне. Але было чамусьці непрыемна ад яе смеху, ад паблжлівай забароны не ехаць за ёю, ад таго, што ён, мабыць, не прыійшо і ў галаву падумаць, як ён будзе дабрацца дадому па гэтай гразі, што прыехаў ён сюды дзеля яе.

Пад ветрам бабляў асфальт, і колы лёгка шумелі. Ад думкі, што асфальт скоро кончыцца і пачнецца гразь, Голубу стала злосна, і ён са злосцю гнаў мапед, і па шашы, і па прасёлку, з радасцю, помсліва і дурно, чакая, што вась-вась не вытрымае і заклінецца ад гарачыні маленькі кулачок поршны.

Дома ўжо не было святла. Голуб паставіў пад страхом мапед, ахінуў цырату, выйшаў на вуліцу, доўга мью ў лужыне боты.

— Гэта ты, Павел? — запыталася з цемнаты маці.

— Не. А што, бацькі няма? — у сваю чаргу запытаўся Голуб.

— Мабыць, не прыідзе. Ён у такую пагоду як натошца, дык дадому не даходзіць, начуе ў Ігната. Састарэў ужэ. Табе, можа, вяртаць даць? — клпатліва азваўся маці.

— Не трэба. Я сам вазьму, — супакоў яе Голуб, зайшоў у свой пакой, запаліў святло. Потым ён схадзіў у сенцы, прынес талерку з салам, гуркою, узелу кубак, зроблены з раскладанай снараднай гілы, вярнуўся ў сенцы і наліў амаль поўны самангоні.

Святло праз занавеску падала на матчы твар, і Голуб пстрыкнуў выключальнікам. Ён у цемнаце піў самангоні, хрумстаў гурном і зноў піў і адчуваў, што не праходзіць сум, адзінота. Вось не атрымаўся ў яго са шчасцем, і не быў ён шчаслівым гэтыя два гады, і кахае ж Ліду, кахае... Голуб піў і ўдзяў, як сядзіць бацька з Ігнатам у закінутай сярод гушчара ляснічоўцы з пачатрынь барвянявай, аблова пасівельна ад старасці, барадатыя, піць самангоні, кураць махорку, ад дыму якой сьне, а калі добра выпіць, заспяваюць сумную даўно песню, потым будучы спаць, спайнона і моцна. Успомнілася, як са шкадаваннем і любасцю гаварыла пра бацьку маці, і ўявіў, што было б, каб сказаў Лідзе, што верніцца назад у ляснічоўца...

Потым ён курнуў, глядзеў за акно. На дварэ крыху распагодзілася, і водсеты скупых далёкіх зорак халодна блішчалі на вадзё лужыны. А ён усё сядзеў і курнуў. І не чуў, як зноў пачаўся дождж.

Уладзімір ПРАВАСУД

(«Маладосць»)

Завіваюцца муршы —
Вавілонскую ўзводзіць вежу.
Расквітаецца мурша,
Быццам раіць
На ўсё забыцца.
Ды сумуе
зямлянка-ўдава
У сваёй парудзелай світцы.
І лядзіць
баравое ку-ку
Па зялёнаму Паліку.
— А мой Іванчыка,
набудзілася я цябе,
А цяпер
Цябе дуб караніца, —
Над магілаю
Б'ецца матка...

Адходжу.
Мне ў сэрцы звініць
Імя спаленай вейкі —
Зайнцта...

...Зноў вешчае прыёмнік,
Што і як за марамі,
А ў балыніцы рабнявай
Партызан памірае.

Быў на сцяголах, на спотах,
Толькі не на Каўказе.
Ён прымаў у балотах
Зледзянелыя гразі.

Мае нават даведку
З подпісам камандзіра,
Што хадзіў у разведку,
Быў адважны і шчыры.

Быў крыху на вышнях
У раённых маштабах —
Пахадзіў у старшынях,
Брыгадзірах, прарабах.

Еў і спаў як папала
І не думаў пра гэта.
Самангоні халала,
Не халала
асветы.

У гадах, а завоцна
Людзі вучацца дзесці.
Думаў — позна, навошта,
Хай стараюцца дзесці.

І медаль юбілейны
Атрымаў да балыніц,
Ранак белы, завешаны.
Толькі голас сініцы.

Як тады,
у блакаду,
У балое заклятым
[Культэбныя звады...
Ён з пустым аўтаматам...].

Як тады,
у блакаду,
Сіні голас сініцы.
Сэрце...
І нішто не дасць рады:
Гэта ява
Ці сніцца!

Праз паэтычныя СУМЕТЫ ЛІТАРАТУРНЫЯ ПАРОДІ!

Георгі ЮРЧАНКА

(«Маладосць»)

Сцяпан Гаўрусёў

Вы чалавек снежнага шумалі...
Гэта —

Без лютых зайздросці і смеху,
Не апускаючы павек,
Качу рулон бясконцы снегу
я —
самы снежны чалавек.

Вышэй і ўперад! — майна-віра!
З губамі — парай ледзашоў!
Храбты Цыян-Шаня і Паміра
Я ўздоўж і ўпоперак прайшоў.

Хачу пасведчыць урачыства,
Сяброў не ўводзіць у зман:
Мяне не спыніць снег ажысты,
Вячысты снег і ураган.

Таму шляхі мае крывыя
Прамы пранізае прамень:
І я ў вышыннай летаргіі
Званю сцягурачы штодзень...

Казімір КАМЕЙША

(«Маладосць»)

Які вуглаваты мароз!
Чапалецца за ўсё-ўсёнкае:
За шчокі,
за вушы,
за нос
і нават — за каленкі.

Наогул, любіць круціцца па,
Цісне ў чаравіках то палцы,
то пяты,
Што ні кажыце,
а, дэлібог,
Мароз —
вуглаваты.

Сяброўка я шаўска
М. Лісоўскага

НЕМАН № 2

Часопіс друкуе вершы
Б. Спрыньчына, А. Дракехруста,
М. Яцка, В. Унуковіча,
Л. Дайнекі, А. Русака (пераклад
Ф. Яфімава), аповяданні
М. Ракітнага (пераклад
М. Вышынскага), С. Курчылёва,
П. Лісіцына, В. Адамчыка
(пераклад Н. Кісіліка), за-
канічныя гістарычныя хронікі
Б. Клейны «Доктар Ру-
сель».

У раздзеле публіцыстыкі
змешчаны артыкул В. Яўці-
хевіча «Лёс зямлі» (аб ахо-
ве, упарадкаванні і паліты-
цкай пасушч лясноўшч
Беларусі) і марсі І. Аксель-
рода «Так будавалася Маў-
залей». Герой Савецкага
Саюза М. Міхайлаў вы-
ступвае з успамінамі аб парты-
занскай барацьбе на Ві-
лейшчыне ў гады Айчынай
ваіны.

Пад рубрыкай «Мастацтва»
змешчаны артыкул Г. Ко-
ласа пра народнага артста
БССР Ул. Дзюшоўска.

У раздзеле крытыкі —
артыкул Я. Шапоўскага пра
паэзію П. Макаля. У раз-
дзеле «Пам'ятныя даты» ча-
сопіс адзначае 100-годдзе з
дня нараджэння Н. К. Крунскай,
200-годдзе з дня нара-
джэння І. А. Крылова і
100-годдзе з дня нараджэння
Аванеса Туманяна.

У раздзеле «Чалавек і
прырода» змешчаны нататкі
Ул. Кудзінава «Пронкі-
ны двары».

У часопісе ёсць раздзел
«Розныя розніцы».

Мастацтва

Аўторак, 4 лютага 1969 года,

